

Вероніка ЦАЦУРА

здобувач вищої освіти ОС «бакалавр»,
спеціальність «Економіка»,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: **Чорнобай Л.М.**
канд. екон. наук, доцент кафедри економіки, підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Світове господарство – це глобальний економічний організм, структурними елементами якого є національні економіки, котрі знаходяться в мобільних взаємозв'язках і взаємозалежності та підпорядковані об'єктивним ринковим законам безпосередньо у сфері виробництва [1].

Провідне положення у світовому господарстві в даний час займають сім найбільш промислово розвинених країн: США, Японія, Канада, Німеччина, Франція, Великобританія і Китай. На їх частку припадає понад 80% промислового виробництва групи промислово розвинених країн (ПРС) і близько 60% всього світового промислового виробництва, відповідно 70 і 60% виробництва електроенергії, понад 60 і близько 50% експорту товарів і послуг.

Також, важливими тенденціями розвитку сучасного світового господарства є:

- зростання монополізації, концентрації виробництва, в результаті чого виникає нерівномірність розвитку країн;
- інтернаціоналізації господарських зв'язків;
- активна діяльність, а також визначний вплив транснаціональних корпорацій та Транснаціональних банків надсвітове господарство;
- поглиблення Міжнародного поділу праці, що зумовлює удосконалення продуктивних сил та зростання продуктивності суспільної праці;
- вплив провідних центрів економічної активності через рух капіталу, зовнішню торгівлю, валютні відносини.

Розвиток світової економіки в сучасних умовах характеризується посиленням зв'язків і взаємодії між національними економіками.

Інтеграція України в систему світового господарства має свої особливості, які обумовлені як об'єктивними, так і суб'єктивними факторами. Незважаючи на значні потенційні можливості включення України в систему світового господарства, існує цілий ряд об'єктивних перепон. Це, насамперед, зниження темпів економічного розвитку, як наслідок загальної кризи, що охопила суспільне виробництво в Україні; недосконалістю системи управління зовнішньоекономічними відносинами; відсутністю достатнього досвіду ведення міжнародних економічних відносин тощо [2]

Всесвітній ринок як складова частина світового господарства склався на базі міжнародного поділу праці у період зародження і розвитку капіталістичних відносин. Всесвітній (світовий) ринок – це система обміну товарами й послугами на міждержавному рівні.

У сучасних умовах дедалі більшого значення набуває на світовому ринку торгівля послугами і науково-технічними досягненнями (у формі торгівлі патентами й ліцензіями)

Подальша інтеграція економіки України у світове господарство, її ефективність великою мірою залежать від наявних ресурсів країни, які є основним елементом економічного потенціалу (серед них: трудові ресурси, запаси корисних копалин і надзвичайно вигідне територіальне поєднання сировинних родовищ – графіт, ртуть, сірка, сіль кухонна, залізні руди, камінь будівельний, глини, вугілля).

У перспективі доцільно очікувати посилення позитивного тренду, що до 2025 р. може забезпечити сукупний обсяг світової торгівлі на рівні щонайменше 23,8 трлн дол. США. При цьому очікувана частка продуктів рослинного походження сягне позначки у 5,25% і складе 1240,0 млрд дол., тваринного – 3,31%, або 759,2 млрд дол. США. Також спостерігається тенденція щодо концентрації світової торгівлі сільськогосподарськими продуктами по окремих групах країн: понад 51% сукупного обсягу продуктів поставляються на світові ринки лише десятьма країнами, а ще майже 25% – тринадцятьма порівняно менш потужними експортерами. Україна займає лише 1,06% світового ринку сільськогосподарських продуктів, у тому числі по рослинних продуктах 1,85% та по тваринних – 0,32%, що не відповідає потенційним можливостям вітчизняного сільського господарства. Елементи наукової новизни. Визначено тенденції та виявлено перспективи розвитку світових сільськогосподарських ринків, що створює можливість сформулювати систему

орієнтирів задля посилення позицій України на світовому товарному експортному ринку [4].

Об'єктивна глобалізація є закономірним процесом формування єдиного світового політичного, економічного, соціального, культурного простору внаслідок поглиблення міжнародного поділу праці, посилення взаємодії та співробітництва між країнами. Суб'єктивна глобалізація полягає у асиметричному розвитку світової економіки внаслідок організованого та реалізованого міжнародними організаціями, ТНК, розвиненими країнами одностороннього привласнення результатів міжнародного поділу праці.

Колізія об'єктивної та суб'єктивної глобалізації на сучасному етапі загострює ряд протиріч у системі світогосподарських зв'язків:

1) протиріччя між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються. Не зважаючи на значне випередження за темпами економічного зростання країнами, що розвиваються, розвинених країн (за оцінкою Міжнародного валютного фонду темпи зростання в країнах, що розвиваються, прогнозуються на рівні 4,5%, розвинених країн – тільки 1,9%), диференціація між ними з кожним роком посилюється;

2) протиріччя між структурними елементами світового господарства, наслідком якого є значні диспропорції у розвитку фінансової сфери;

3) протиріччя між інтересами окремих суб'єктів міжнародних економічних відносин, які зацікавлені в отриманні економічних вигод, та інтересами суспільства, зацікавленого в стійкому соціальному розвитку [3].

Тому закономірним на теперішній час є вирішення питання щодо перспектив глобалізації у контексті формування нової точки зору міжнародної спільноти щодо зміни вектору розвитку світової економіки – від глобалізації до регіоналізації та націоналізації. Подальше посилення глобалізаційних процесів сприятиме загостренню проблеми національної ідентичності, вирішення якої багатьма країнами вбачається у посиленні державного впливу на міжнародне економічне співробітництво через впровадження протекціоністських заходів в торговельній, міграційній, інвестиційній сферах, що, в свою чергу, сприятиме посиленню геоекономічної та геополітичної напруги в світі. В цих умовах виникає необхідність формування нових засад світової економічної стабілізації та розвитку.

Перелік джерел інформації:

1. Передрій О.С. Міжнародні економічні відносини : навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 274 с.

2. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник. Київ: Знання, 2011. 470 с.
3. Обсяги капітальних інвестицій у сільське господарство України за 2019 рік зменшилися на 2,2%. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2886365-kapitalni-investicii-v-agrosector-torik-zmensilisa-na-22-eksperti.html>.
4. Патика Н.І. Тенденції та перспективи розвитку світових сільськогосподарських ринків як орієнтири для посилення українських позицій. URL: <http://eaprk.org.ua/contents/2019/01/70>.